

6.7.5.1. Inleiding

Contraceptie is bijna universeel toegankelijk in ons land. Alhoewel ze relatief duur blijft (van 110 tot 250 BF per maand voor de pil), kunnen de meest onbemiddelde personen toch hulp ontvangen in de centra voor contraceptie (in de Franse Gemeenschap). Sinds de mutualiteitsklevers op naam zijn is ook bij de adolescenten de toegankelijkheid tot contraceptiemethodes vrij goed.

Men moet erkennen dat geen methode voor 100% efficiënt is, alhoewel enkele dit dicht benaderen. Andere methodes zijn daarentegen gekend voor hun ondoeltreffendheid; het gaat meer bepaald om periodieke onthouding en coïtus interruptus.

De Gezondheidsenquête laat toe het percentage van contraceptiegebruik en het type van gebruikte methodes in te schatten (behalve bij alleenstaande mannen, daar de module voorbehouden is aan vrouwen). Het is daarentegen niet mogelijk het percentage van sexueel actieve personen in te schatten, die geen contraceptieve methodes gebruiken (het onderwerp sexueel gedrag werd niet behandeld in deze enquête).

Twee vragen (MCH38 en 39) worden gesteld: neemt u momenteel, uzelf of uw partner, voorzorgsmaatregelen om een zwangerschap te voorkomen, en indien ja, welke methode gebruikt u?

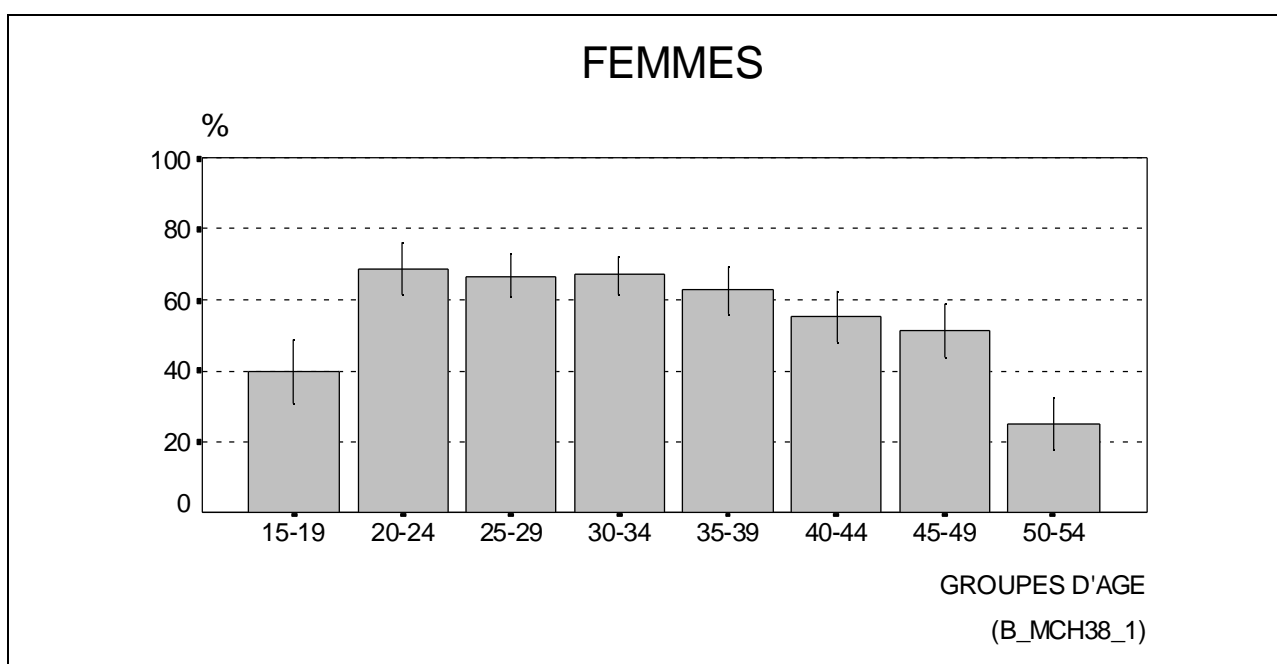
6.7.5.2. België

6.7.5.2.1. Niveau van gebruik van contraceptiemethodes (MCH38_1)

In België gebruikt 56% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar (zichzelf of hun partner) een methode van contraceptie. Dit percentage stijgt tot 61% indien men zich beperkt tot de vrouwen tussen 21 en 50 jaar.

Het percentage van gebruik van contraceptie hangt af van de leeftijd (Figuur 6.7.5.1.): 40% bij de 15-19-jarigen, tussen 60 en 70% voor de 20-39-jarigen, om vervolgens te verminderen tot 50% bij de 40-49-jarigen en 25% bij de vrouwen tussen 50 en 54 jaar.

Figuur 6.7.5.1. Percentage van vrouwen die (zichzelf of hun partner) een methode van contraceptie (MCH38) gebruiken, in functie van de leeftijd van de vrouw, Gezondheidsenquête, België, 1997.

Verschillen in functie van individuele karakteristieken (Tabel 6.7.5.1).

Op socio-economisch vlak wordt er een drempel waargenomen vanaf dewelke het gebruik van methodes van contraceptie belangrijker lijkt (niveau hoger secundair onderwijs of meer, equivalent inkomen van het huishouden van 40.000 BF of meer). Deze verschillen zijn echter niet significant na standaardisatie voor leeftijd.

Tabel 6.7.5.1. Percentage van vrouwen (15-54 jaar) die (zijzelf of hun partner) een methode van contraceptie (MCH38) gebruiken, gestandaardiseerd voor leeftijd, Gezondheidsenquête, België, 1997.

		PROPORTIE (%)	I.C. 95%
		—————	—————
ONDERWIJSNIVEAU	Geen diploma	54,1	(40,9-67,4)
	Lagere school	44,2	(33,4-54,9)
	Lager middelbaar	51,8	(45,2-58,3)
	Hoger middelbaar	57,3	(53,0-61,6)
	Hoger	61,0	(56,8-65,3)
EQUIVALENT INKOMEN	< 20.000	51,6	(43,4-59,7)
	20.000-30.000	54,7	(48,8-60,5)
	30.000-40.000	52,6	(47,1-58,1)
	40.000-60.000	58,2	(53,9-62,5)
	>60.000	62,0	(54,5-69,4)
GEZONDHEIDSBELEVING	Goed tot zeer goed	58,1	(55,2-61,1)
	Zeer slecht tot middelmatig	50,3	(43,9-56,6)
ROOKGEWOONTEN	Nooit gerookt	56,8	(53,3-60,4)
	Vroeger gerookt	58,8	(52,4-65,3)
	Matige roker (<20)	55,7	(50,0-61,4)
	Zware roker	56,6	(48,6-64,6)
VERBLIJFPLAATS	Vlaams Gewest	56,7	(52,9-60,4)
	Brussels Gewest	54,2	(49,7-58,7)
	Waals Gewest	56,3	(52,3-60,3)
	België	56,3	(53,7-58,9)

Het percentage van gebruik van contraceptie varieert niet in functie van de verblijfplaats: 57% in het Vlaams Gewest, 55% in het Brussels Gewest en 56% in het Waals Gewest.

Binnen de gewesten zelf bemerkt men (Tabel 6.7.5.2.) enkele verschillen per provincie (sommige blijven zelfs na standaardisatie per leeftijd). In het Vlaams Gewest varieert het percentage van gebruik van methodes van contraceptie aldus van 44% in Limburg tot 63% in Vlaams-Brabant. In het Waals Gewest zijn de waargenomen verschillen van geen betekenis.

Tabel 6.7.5.2. Percentage van vrouwen die (zijzelf of hun partner) een methode van contraceptie (MCH38) gebruiken, per provincie van verblijf, Gezondheidsenquête, België, 1997.

	GEBRUIKT MOMENTEEL EEN		Totaal
	METHODE VAN FAMILIALE		
	PLANNING		
	Ja	Neen	N
	%	%	

PROVINCIE VAN VERBLIJF			
Antwerpen	62,3	37,7	261
Vlaams-Brabant	63,2	36,8	152
West-Vlaanderen	50,6	49,4	183
Oost-Vlaanderen	57,1	42,9	205
Limburg	43,8	56,2	125
Brussem	54,9	45,1	714
Waals-Brabant	60,1	39,9	104
Henegouwen	52,3	47,7	335
Luik	56,9	43,1	294
Luxemburg	69,1	30,9	70
Namen	61,3	38,7	111
België	56,5	43,5	2554

Vrouwen tussen 15 en 54 jaar oud			

6.7.5.2.2. Gebruikte methodes van contraceptie (MCH39_1 en MCH39_2)

In België is de pil de meest gebruikte contraceptiemethode: 67% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar die een methode van contraceptie (MCH39_1) gebruikt, kiest voor de pil. Daarna volgen sterilisatie (van de vrouw of haar partner) met 14%, het spiraaltje (9%), de barrièremethodes (diafragma, condoom) met 6 % en de andere methodes (3%).

In totaal gebruikt 38% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar de pil (MCH39_2), 8% de sterilisatie (mannelijk of vrouwelijk), 5% het spiraaltje en 4% de barrièremethodes.

Het type van gebruikte contraceptiemethode hangt af van de leeftijd:

- de adolescenten (15-19) gebruiken bijna uitsluitend de pil (36% van de adolescenten gebruikt de pil) en sommigen opteren voor het condoom
- het gebruik van het spiraaltje neemt toe met de leeftijd; 8% van de vrouwen van 35-39 jaar gebruikt deze methode
- de barrièremethodes worden over het algemeen relatief weinig gebruikt, maar toch worden ze gebruikt door 9% van de vrouwen van 25-29 jaar (of hun partner)
- sterilisatie begint vanaf 25-29 jaar en neemt vervolgens geleidelijk toe: 18% van de vrouwen van 40-44 jaar gebruiken sterilisatie als methode van contraceptie; de percentages dalen licht voor de volgende leeftijdsgroepen

Verschillen in functie van individuele karakteristieken

Er worden geen erg duidelijke verschillen waargenomen in de keuze van een contraceptiemethode (MCH39_1) in functie van het socio-economisch niveau van de bevraagde vrouwen. De vrouwen zonder diploma of met een maandelijks equivalent inkomen van het huishouden van < 20.000 BF blijken meer de pil te gebruiken en minder vaak over te gaan tot sterilisatie.

Zo ook lijkt het gebruik van de barrièremethodes meer frequent bij vrouwen met een maandelijks equivalent inkomen van het huishouden van > 20.000 BF.

De keuze van de methodes van contraceptie varieert ook niet veel in functie van de verblijfplaats; toch wordt er een voorkeur voor sterilisatie waargenomen in het Vlaams Gewest (19%), voor de pil in het Brussels Gewest (73%) en het spiraaltje in het Waals Gewest (15%): Tabel 6.7.5.3.

Tabel 6.7.5.3. *Distributie van de gekozen methodes bij de vrouwen die (zijzelf of hun partner) contraceptie (MCH39_1) gebruiken, per provincie van verblijf, Gezondheidsenquête, België, 1997.*

	METHODE VAN FAMILIALE PLANNING DIE MOMENTEEL GEBRUIKT WORDT					Totaal
	Pil	Spiraaltje	Barrière-methodes	Sterilisatie	Natuurlijke methodes of andere	
	%	%	%	%	%	
PROVINCIE VAN VERBLIJF						
Antwerpen	69,5	4,7	5,4	19,4	1,1	153
Vlaams-Brabant	68,9	5,0	8,4	15,4	2,3	95
West-Vlaanderen	55,5	9,4	12,3	21,9	,8	95
Oost-Vlaanderen	75,8	4,2	4,4	12,7	2,9	122
Limburg	54,3	10,6	4,1	30,9	,0	51
Brussel	73,2	10,2	7,0	6,0	3,6	419
Waals-Brabant	71,7	12,6	3,2	9,8	2,7	66
Henegouwen	73,7	15,6	2,2	7,0	1,5	189
Luik	58,6	18,6	6,8	7,0	9,1	166
Luxemburg	59,3	5,7	12,3	15,3	7,3	50
Namen	57,1	12,4	8,0	17,9	4,5	67
België	67,2	9,3	6,2	14,5	2,8	1473
Vrouwen tussen 15 en 54 jaar oud						

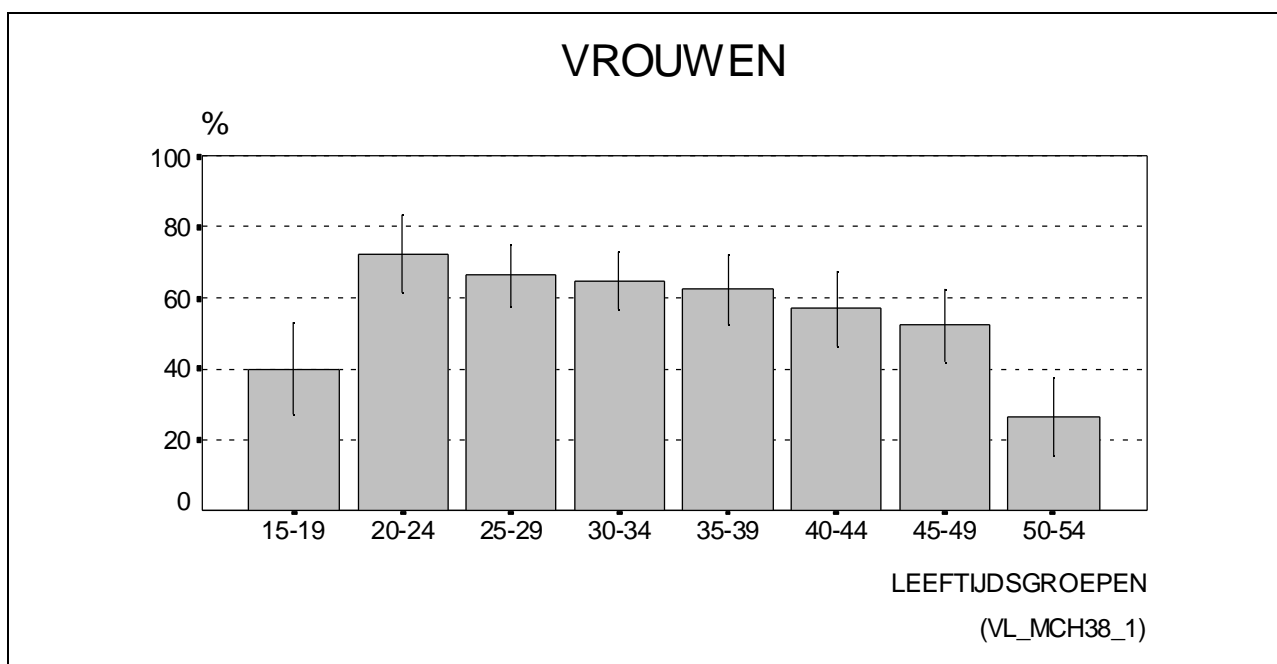
6.7.5.3. Het Vlaams Gewest

6.7.5.3.1. Niveau van gebruik van contraceptiemethodes (MCH38_1)

In het Vlaams Gewest gebruikt 57% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar (zijzelf of hun partner) een methode van contraceptie. Dit percentage stijgt tot 61%, indien men zich beperkt tot de vrouwen tussen 21 en 50 jaar.

Het percentage van gebruik van contraceptie hangt af van de leeftijd (Figuur 6.7.5.2.): 40% bij de 15-19-jarigen, tussen 62 en 72% bij de 20-39-jarigen, om vervolgens te verminderen tot 50 à 60% bij de 40-49-jarigen en 26% bij de vrouwen tussen 50 en 54 jaar.

Figuur 6.7.5.2. Percentage van vrouwen die (zijzelf of hun partner) een methode van contraceptie (MCH38_1) gebruiken, in functie van de leeftijd van de vrouw, het Vlaams Gewest, Gezondheidsenquête, België, 1997.

Verschillen in functie van individuele karakteristieken

Op socio-economisch vlak worden er geen variaties waargenomen in het gebruik van de methodes van contraceptie, noch in functie van het onderwijsniveau, noch in functie van het equivalent inkomen van het huishouden.

Binnen het Vlaams Gewest zelf varieert het percentage van het gebruik van methodes van contraceptie van 44% in Limburg tot 63% in Vlaams-Brabant. Deze verschillen blijven bestaan na standaardisatie voor leeftijd.

6.7.5.3.2. Gebruikte methodes van contraceptie (MCH39_1 en MCH39_2)

In het Vlaams Gewest is de pil de meest gebruikte contraceptiemethode: 67% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar die een methode van contraceptie gebruiken (MCH39_1) heeft gekozen voor de pil. Daarna volgen sterilisatie (van de vrouw of haar partner) met 19%, de barrièremethodes (diafragma, condoom) met 7%, het spiraaltje (6%), en de andere methodes (2%).

In totaal gebruikt 38% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar de pil (MCH39_2), 10% de sterilisatie (mannelijk of vrouwelijk), 4% de barrièremethodes en 3% het spiraaltje.

Het type van gebruikte contraceptiemethode hangt af van de leeftijd:

- de adolescenten (15-19) gebruiken bijna uitsluitend de pil (36% van de adolescenten gebruikt de pil) en sommigen opteren voor het condoom
- het gebruik van het spiraaltje neemt toe met de leeftijd; 6% van de vrouwen van 30-34 jaar gebruikt deze methode
- de barrièremethodes worden over het algemeen weinig gebruikt, maar toch worden ze gebruikt door 6% van de vrouwen van 25-29 jaar
- sterilisatie begint vanaf 25-29 jaar en neemt vervolgens geleidelijk toe: 23% van de vrouwen van 40-44 jaar gebruikt sterilisatie als methode van contraceptie; de percentages dalen licht voor de volgende leeftijdsgroepen

Verschillen in functie van individuele karakteristieken

Er worden geen erg duidelijke verschillen waargenomen in de keuze van een contraceptiemethode in functie van het socio-economisch niveau van de bevraagde vrouwen (het aantal personen in de laagste socio-economische klassen is trouwens vrij klein). Het gebruik van de barrièremethodes en het spiraaltje lijken toch meer frequent bij vrouwen met een diploma van hoger onderwijs.

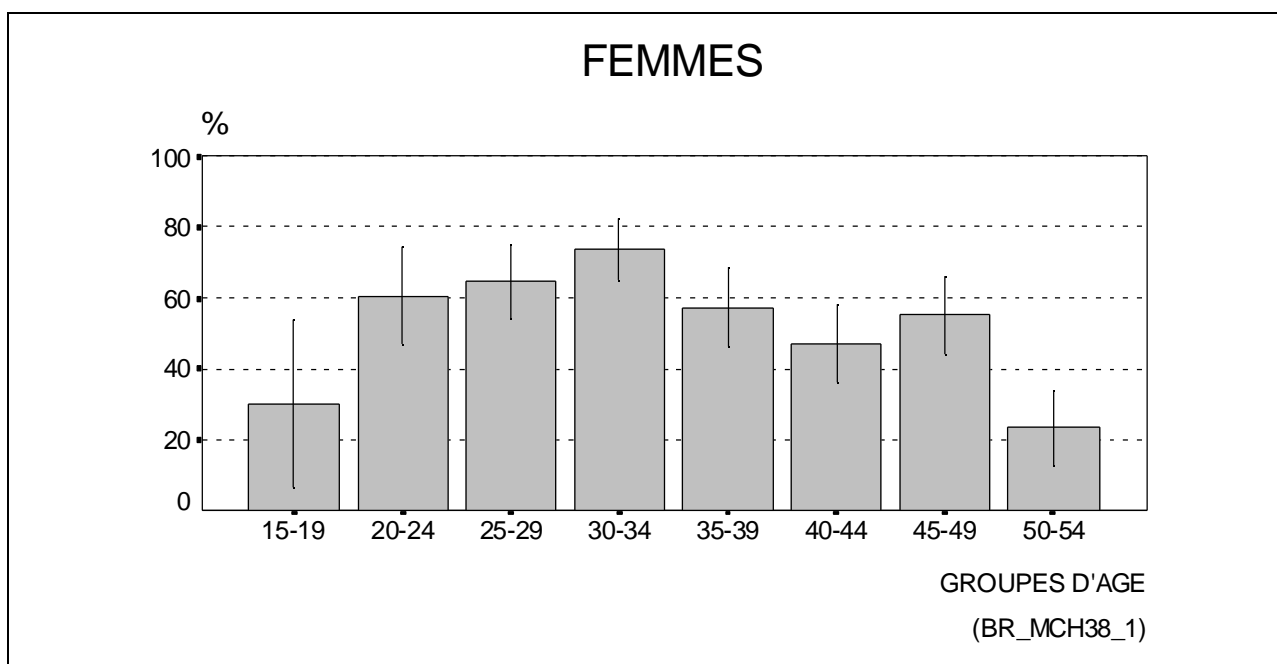
6.7.5.4. Brussel

6.7.5.4.1. Niveau van gebruik van contraceptiemethodes (MCH38_1)

In het Brussels Gewest gebruikt 57% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar (zijzelf of hun partner) een methode van contraceptie. Dit percentage stijgt tot 60%, indien men zich beperkt tot de vrouwen tussen 21 en 50 jaar.

Het percentage van het gebruik van contraceptie hangt af van de leeftijd (Figuur 6.7.5.3.): 30% bij de 15-19-jarigen, tussen 57 en 75% bij de 20-39-jarigen, om vervolgens te verminderen tot 47 à 55% bij de 40-49-jarigen en 23% bij de vrouwen tussen 50 en 54 jaar.

Figuur 6.7.5.3. Percentage van vrouwen die (zijze lf of hun partner) een methode van contraceptie gebruiken (MCH38_1), in functie van de leeftijd van de vrouw, Brussel, Gezondheidsenquête, België, 1997.

Verschillen in functie van individuele karakteristieken

Op socio-economisch vlak worden geen significante verschillen waargenomen in het gebruik van methodes van contraceptie, noch in functie van het onderwijsniveau (men ziet desondanks een tendens tot het meer gebruiken van contraceptiemethodes bij hoger geschoolde vrouwen), noch in functie van het equivalent inkomen van het huishouden.

De niet-Belgen of zij die een ander land van oorsprong hebben dan België maken evenveel gebruik van contraceptiemethodes (54%) als de Belgen (57%), zelfs na standaardisatie voor leeftijd (logistische regressie).

6.7.5.4.2. Gebruikte methodes van contraceptie (MCH39_1)

In het Brussels Gewest is de pil de meest gebruikte contraceptiemethode: 73% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar die een methode van contraceptie (MCH39_1) gebruiken, kiest voor de pil. Daarna volgen het spiraaltje (10%), de barrièremethodes (diafragma, condoom) met 7%, sterilisatie (van de vrouw of van haar partner) met 6% en de andere methodes (4%).

In totaal gebruikt 40% van de vrouwen tussen 15 en 54 jaar de pil (MCH39_2), 6% het spiraaltje, 4% de barrièremethodes en 3% de sterilisatie (mannelijk of vrouwelijk).

Het type van gebruikte contraceptiemethode hangt af van de leeftijd:

- de adolescenten (15-19) gebruiken bijna uitsluitend de pil (23% van de adolescenten gebruikt de pil) en sommigen opteren voor het condoom
- het gebruik van het spiraaltje neemt toe met de leeftijd; 9% van de vrouwen van 35-39 jaar gebruikt deze methode
- de barrièremethodes worden over het algemeen relatief weinig gebruikt, maar toch worden ze gebruikt door 8% van de vrouwen van 30-34 jaar
- sterilisatie begint vanaf 30-34 jaar en neemt vervolgens geleidelijk toe: 10% van de vrouwen van 40-44 jaar gebruikt sterilisatie als methode van contraceptie; de percentages dalen licht voor de volgende leeftijdsgroepen

Verschillen in functie van individuele karakteristieken

Er worden geen erg duidelijke verschillen waargenomen in de keuze van een contraceptiemethode in functie van het socio-economisch niveau van de bevraagde vrouwen (het aantal personen in de laagste socio-economische klassen is trouwens vrij klein). Het gebruik van de barrièremethodes en van het spiraaltje lijkt evenwel meer frequent bij vrouwen met een maandelijks inkomen van > 60.000 BF.